

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ES MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
TULAJDONA.
TELEFON: 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNVE.
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1.-ÉN ÉS 15.-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lei pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:
TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

Mezőgazdasági kiállítás Sepsiszentgyörgyön.

A Székely Nemzeti Múzeum szeptember hó 15-én ünnepli 50 éves fennállását Sepsiszentgyörgyön. Ebből az ünnepélyes alkalomból az E. G. E. és az E. M. E. elhatározták, hogy szeptember hó 14—16. napjain Sepsiszentgyörgyön egy mezőgazdasági és méhészeti kiállítást rendeznek. Ezzel kapcsolatosan az E. G. E. Sepsiszentgyörgyön falufejlesztési tanfolyamot, ekebemutatót, gazdagyűlést és gazdasági előadásokat is rendez. A sepsiszentgyörgyi székely gazdanapokon való részvételre ezton is felhívjuk gazdatársaink szíves figyelmét. Legyünk együtt, ünnepeljünk együtt Sepsiszentgyörgyön székely testvéreinkkel. A kiállítás tudnivalóit alább közöljük. A gazdanapok részletes programját lapunk következő számában fogjuk közölni.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet

által Sepsiszentgyörgyön, 1929. évi szeptember hó 14—16. napjain rendezendő

mezőgazdasági és ipari kiállítás

tudnivalói.

I. A kiállítás célja.

A kiállítás célja: a Székelyföld mezőgazdaságának és iparának fejlesztése, színvonalának emelése, a szakismeretek terjesztése. A nemesített és fajtiszta vetőmagvak termelésének és értékesítésének előmozdítása. A nemesített vetőmagvak, az újabb tenyésztési eljárások, termelési eszközök, anyagok, felszerelési cikkek, szakirodalom bemutatása.

II. A kiállítás csoportjai.

- I. csoport: Nemesített vetőmagvak.
- II. csoport: Mezőgazdasági termények és termékek.
- III. csoport: Ipari kiállítás. Talajmunkáló, megtisztító, cséplő, vető, stb. gazdasági gépek és eszközök. Háziipari cikkek.
- IV. csoport: Növényvédelmi szerek, műtrágyák, vegyi termékek, stb.

III. Jutalmak.

A kiállítás kitüntetettjei számára érmeik és oklevelek állanak a bíráló-bizottság rendelkezésére.

IV. Tudnivalók.

1. A kiállítás ideje: 1929. szeptember 14.—16. napjai.
2. A kiállítás helye: Sepsiszentgyörgyön a gr. Mikó-kollegium helyiségei.
3. A kiállítás tárgyai: A nemesített és közös gabona, takarmány stb. vetőmagvak, vetőgumók nyersen és feldolgozott állapotban.

Mezőgazdasági gépek: Ekek, traktorok, vetőgépek, hengerek; kapáló-, kaszáló- és aratógépek; cséplőgépek, rosták és osztályozók; motorok; takarmányprések; takarmányfeldolgozógépek; lóherefejtők; szulmérők; malomszerkezetek; rétöntözési és talajmivelési, állattenyésztési, tejgazdasági, szőlő- és borgazdasági, erdészeti, gyümölcsészeti, kertészeti, baromfitenyésztési, méhészeti, selyemtermelési, vadászati, halászati és más gazdasági mellékágazati gépek. Járművek, személy és teherszállító autók, kocsik, szekerek és alkatrészek, ipari cikkek, stb. Felszerelések, eszközök, állatorvosi és vegyi szerek, építési anyagok, tüzelő eszközök, műtrágyák és anyagok stb. Háztartási gépek, cikkek és eszközök. Mezőgazdaságot érdeklő új találmányok. Házi ipari cikkek.

4. *Helydíjak a gazdák számára:* Alap- vagy falterület méterenként fedett zárt helyen 200 L., fedett nyitott helyen 150 L., szabadban 100 L. A helyiségek a bejelentés sorrendjében elégtetnek ki.

5. *Helydíjak nem gazdák számára:* m²-ként fedett zárt helyen 600 L., fedett, nyitott helyen 400 L., szabadban 10 m²-en felül elfoglalt terület, 100 m²-ig 33%-al, a 100 m²-en felüli terület 50 %-al olcsóbb egységárral számítottatik.

A térfoglalásnál minden megkezdett méter egy méternek számítottatik. Külön pavilonokat az egyesületi ácsmester kölcsön vagy saját faanyagából egyszerű vagy díszesebb kivitelben megállapodás szerint készít. A dekorációs munkálatokat (drapériákat, zászlókat, cserepes vagy vágott virágokkal való díszítést, grupirozást stb.) az egyesületi kárpitós, illetve kertész igen méltányosan minimális árak mellett készíti, illetve végzi.

6. *Tűz- és betörés elleni biztosítás* díja minden megkezdett 1000 lei érték után 10 lei, mely összeg a bejelentéskor a helydíjjal együtt fizetendő.

7. *A bejelentések a kibocsájtott bejelentő lapon:* „Societatea Agrară Ardeleană — Erdélyi Gazdasági Egylet Cluj-Kolozsvár, Strada Andrei Muresan—Attila-u. 10.” címre szept. hó 10-ig beküldendők. A bejelentéssel egyidejűleg a hely és biztosítási díjak is beküldendők.

8. *A katalógus* a bejelentésekből fog összeállítani román és magyar nyelven. A kiállító címének és a bejelentett tárgyak felsorolásának közlése díjtalan. Bejelentendő a kiállító neve, pontos címe, a kiállítandó tárgyak vagy termények fajtája az eladó készlet mennyiségének és árának megjelölésével.

9. *Hirdetés a katalógusban:* Oldalonként 1200 lei, féloldal 600 lei, negyed oldal 400 lei, szalaghirdetés díja 300 lei.

10. *Kiállítandó tárgyak beküldési határideje* 1929. szeptember hó 12.

11. *Belépőjegy nincs.* A katalógus megváltása kötelező. Kiállítók az első megvásárolt katalógus után másra át nem ruházható állandó szabad belépésre jogosító igazolványt kapnak.

12. *Eladási jutalék.* A kiállításon és vásáron eszközölt eladás, vagy felvett rendelés után az érték 2%-a jutalék címén a kiállítási iroda pénztárához nyugta ellenében befizetendő. Az árusítást a kiállítási és vásári iroda is elvállalja.

13. *Kártérítés.* A kiállított tárgyak lelkiismeretes őrzetéséről a rendezőség gondoskodik, azokat biztosítja. A tárgyak elvesztéséért és az azokban keletkező esetleges károkért úgy a szállítás, mint a kiállítás tartama alatt is a rendezőség a felelősséget a biztosító társaságra hárítja.

14. A kiállítás tartama alatt talajmivelő gépbemutató, gazdagyűlések és gazdasági előadások fognak tartatni, amelyeknek sorrendjét a rendezőség később közli.

15. Minden kiállítással és vásárral kapcsolatos kérdésben felvilágosítást nyújt az E. G. E. titkári hivatala (Cluj-Kolozsvár, Strada Andrei Muresan—Attila-u. 10.)

1. A bíráló-bizottság élén egy elnök áll és a bizottság a programban felsorolt osztályoknak megfelelő számú osztályra oszlik.

2. A bíráló-bizottság tagjai a kiállítás megnyitásának napján délelőtt 8 órakor a kiállítás helyszínén az elnöknel jelentkeznek, ki a megalakulást vezeti.

3. Az összbíráló-bizottság elnöke jogositva van a hiányzó tagokat a rendező bizottság képviselőjének meghallgatásával más jelenlevő szakértők felkérése által pótolni.

4. Az össz-zsüri alakuló ülését a kiállítási irodában tartja. Az össz-zsüri előadója az alakulásról, majd a záróülésről jegyzőkönyvet vezet. Minden egyes osztály jegyzőt választ, haladék nélkül a bírálathoz fog és azt még aznap délelőtt 10 órára be is fejezi. A befejezés a kiállítási irodában bejelentendő.

5. Minden osztály a szükséghez képest alosztályokra oszolhat.

6. A csoportbiztosok a zsüri-osztályok működésében részt vesznek, felvilágosítást és utbaigazítást adnak, de nem szavaznak.

7. Kiállító a maga osztályában bíráló nem lehet.

8. A bírálati eljárás befejeztével az egyes osztályok elnökei és jegyzői záróülésre ülnek össze. E záróülés, melyet az össz-zsüri elnöke vezet, a bírálati jegyzőkönyvet tudomásul veszi és ezeknek alapján a bírálathoz eredmények kihirdetésére az engedélyt megadja, általános jelentést szerkeszt, amely a kiállításon tapasztalt előnyöket és hátrányokat röviden felsorolva, az E. G. E. figyelmét a követendő helyes irányra felhívja.

Kolozsvárt, 1929. június hó 26.

Br. Jósika Gábor sk.

Török Bálint sk.

Aki a Minerva Biztosító R. T.-nál biztosít, az közvetve az egyesületet is támogatja és így érdekeinek hathatósabb védeimét mozdítja elő.

A XIV. Nemzetközi Agrárkongresszus Bukarestben.

Junius 6—10.-e között zajlott le a XIV. Nemzetközi Agrárkongresszus Bukarestben.

A mostani kongresszus egybehívását a két év előtt megtartott római nemzetközi értekezlet határozta el Bukarest székhellyel. A rendezés munkálatait dr. Camarasescu professzor, volt román miniszter vállalta magára, aki valóban mindenre kiterjedő gondossággal felelt meg hivatásának, úgy hogy a tanácskozások a legnagyobb rendben folytak le.

Az egyes tagszervezetek közül 33 ország képviseltette magát a kongresszuson. Köztük Magyarország is, azonban nagyon szerény, mindössze 4 tagból álló delegációval, melynek vezetője dr. Péczy Tibor, miniszteri tanácsos volt. Résztvett még a magyar delegációban dr. Sigmund Elek, műegyetemi tanár, aki a szikjavításról tartott nagy érdeklődéssel kísért és minden oldalról méltányolt magas nivóju előadást a talajjavítási szekcióban; azonkívül résztvett még dr. Blaskovits Sándor, a magyar agrárszervezetnek állandó képviselője a párisi bizottságban, dr. Póka-Pivny Béla, a Külügyi Társaság igazgatója.

Az egyes országok népes delegációval képviseltették magukat, így Csehország 80 taggal, Németország 20 taggal, Ausztria 14 taggal, Franciaország 60, Lengyelország 12 tagu delegációval.

A kongresszus ünnepélyes megnyitását részt vett a román régens-tanács tagjainak vezetése mellett a román kormány több tagja és a megnyitó ünnepi beszédet Michalache, román földművelésügyi miniszter tartotta. Üdvözölte a megjelent előkelőségeket és rámutatott a kongresszus anyagának nagy fontosságára, amelynek kimenetelére az egész világ agráriusai érdeklődéssel tekintenek. Utána Vogüé marquis tartotta meg magas nivóju megnyitó beszédét, majd dr. Hermes, alelnök mutatott rá a mezőgazdaság domináló fontosságára a világgazdaságban.

— A világnak még ma is kétharmad része foglalkozik agrár termeléssel — mondotta. Még olyan országokban is, melyekben az ipar képezi a nemzet legfőbb jövedelmi forrását, jelentékeny a mezőgazdasági üzemek száma. Közép- és Nyugat-Európában, — ahol legfejlettebb a gyáripar, — még ma is 27 millió parasztagdaság van, amely 150 millió lelket tart el. Németországban a kereső lakosság egyharmad része, Franciaországban 40%-a, Olaszországban több mint a fele, Kelet-Európában pedig messze a felénél foglalkozik a lakosság mezőgazdálkodással. A mezőgazdaság termékei több mint egyharmad részét teszik ki a világkereskedelemnek. Ezekkel a nagyjelentőségű számokkal szemben azonban koránt sincs arányban a mezőgazdaság jövedelmezősége, ami Európában ezidő szerint alig egynegyed részét teszi ki a népesség jövedelmének. Ebből is kiválglik, hogy a mezőgazdasági foglalkozás nem találja meg a számítását. Ez az oka az agrárválságnak, amely évről-évre mélyebben szánt a népek életébe.

Az agrárválságnak egyik kiindulási tényezője a magas kamatláb, ehhez járul az abnor-

mális árképződés, amely nem honorálja a gazda munkáját és befektetett költségeit.

Egyre több azon mezőgazdasági cikkek száma, melyekben túltermelés állt elő, annál is inkább, mert a kereső népesség vásárló ereje ezzel szemben lecsökkent.

Mindezek a körülmények azt igazolják, hogy a mezőgazdaság válsága kinőtt az üzemek, vidékek, sőt az országok határai közül és internacionális megbeszélést igényel. Az agrárprobléma ugyanis nem annyira termelési, mint inkább értékesítési kérdés. Kétségtelen, hogy az értékesítésnél különböző érdekek vannak a feleslegekkel rendelkező és az importállamoknak.

Ebben a gondolatvilágban egyre jobban eltűnik az ipari és mezőgazdasági országok közötti válaszfal és mindinkább előtérbe jön az a felfogás, hogy úgy az export, mint az importállamok boldogulása csak az érdekelleték kiküszöbölése alapján biztosítható.

Dr. Hermes után Laur professzor, majd Fudakovszky alelnökök szólaltak fel, hangsúlyozva a kongresszus nagy jelentőségét.

Majd pedig a román fődelegátus, Camarasescu professzor, tartotta meg exorzéját a román mezőgazdaság helyzetéről. Ebben hangsúlyozta, hogy Románia földje korántsem adja meg azt a termést, amelyet minőségétől ki-vá-ni lehet. A kormány azonban, el van szánva az agrárhitel megszervezésére és a vámtarifa revíziójára a mezőgazdaság érdekében, de ezen túl is a gazdasági törvényjavaslatok egész sorozata van készen, melyek mind azt célozzák, hogy a román mezőgazdaság helyzete és fejlődése biztosítható.

Az ünnepélyes megnyitás után a tulajdonképeni részletes munka az egyes szekciókba koncentráldott. Összesen 6 szekció tárgyalta a kongresszus programpontjait. A legérdekesebb volt az első, az agrárpolitikai szekció tárgysorozata, amelynek első pontjaként dr. Schindler a német „Preisberichtsstelle beim Deutschen Landwirtschaftsrat” igazgatója ismertette ennek az európaszerte ismert kiváló intézménynek a működését és rámutatott arra, hogy a hirszolgálati intézmény fennállása óta a német piacokon a mezőgazdasági termények árfejlődése sokkal egyenletesebb és egészségesebb vonalat mutat, mint azelőtt. A „Preisberichtsstelle”-nek 30.000 tudósítója van a német birodalom területén és a külföldön. Apparátusát oly tökéletesre fejlesztette már, hogy az Argentinában történő eseményekről 20 perc múlva pontos értesülést kap. Saját felvevő és leadó rádióállomással rendelkezik és a nap különböző szakában közli a gazdaközönséggel az árfolyamokat és a fontosabb piaci értesüléseket. Számtalan esetben előfordult, hogy kereskedők szóváltották, hogy bevásárlóterületükön állandóan azzal a véleménynyel találkoznak a gazdák részéről, hogy „addig nem tudok üzletet kötni, míg nem hallottam a „Preisberichtsstelle” piaci jelentését”.

Érdekfeszítő és bőséges grafikonokkal tarkított előadások után javaslatot tett a kongresszusnak, hogy hasonló országos jellegű hirszolgálati szervek felállítására hívja fel a mezőgazdasági érdekképviseleteket országoként, amelyek azután együttműködve biztosí-

tani tudnák a világgazdaság árfejlődésének realitását az egyre jobban érvényesülő spekulációs szellem szemben.

A második nagyjelentőségű eseménye volt az agrárpolitikai szekciónak dr. Laur professzor előadása, aki az agrárértékesítés kérdését fejtegette. Rámutatott arra, hogy az egyes államok exportfeleslegeiket csak egységes kinklat alapján centrális — lehetőleg szövetkezeti — szervek útján tudják megfelelően értékesíteni a külföldi piacokon. Példaként említette tel a „Schweizer Kaese-Unio” (sajtunio) esetét, amely 3 év óta áll fenn és működésével sikerült az exportárakat évi átlagban 17,4%-al emelni.

Határozati javaslatot nyújtott be, hogy a kongresszus hívja fel az agrár-exportállamok figyelmét arra, hogy kiviteli készleteik értékesítésére centrális szerveket állítsanak.

Laur professzor előadását élénk vita követte, amelyben az egyes szónokok rámutattak arra, hogy mindaddig meddő az európai exportállamok szervezkedése, míg az Egyesült-Államok és Kanada tömegeivel az európai mezőgazdaság életére tör, amennyiben dumping-áron zu-éítja feleslegeit az európai piacokra.

A felszólalásokra Mr. Hobson, amerikai delegátus válaszolt és kifejtette, hogy tévedésben vannak azok, akik azt hiszik, hogy az Egyesült-Államok azon töri a fejét, hogyan tudja az amugy is alacsony buzaárakat még jobban letörni. Ellenkezőleg, az Unió legképzettebb közgazdászai törik a fejüket, miként lehetne a termelési költségeknek megfelelő árat biztosítani a mezőgazdaság részére. A most megszavazott 500 millió alap nem arra szolgál, hogy annak segítségével dumping-áron exportálja az Unió feleslegeit, hanem éppen ellenkezőleg, hogy olcsó kölcsönök segítségével a farmerek értékesítő szövetkezeteit abba a helyzetbe hozza, hogy a tulkinálat veszélyét kikerülhessék és készleteikkel alkalmasabb időpontot várhassanak ki. A tengerentuli államok szervezkedésének épen az az akadálya, hogy szervezeten európai államokkal állnak szemben és minden erőfeszítésük hiábavalónak bizonyul mindaddig, míg az európai államok egymásközött meg nem találták a megértés és az érdekek kiegyenlítésének útját.

A többi szekcióban is magas nivóju előadások és viták folytak az aktuális növénytermelési kérdésekről. Mint egyik nagyjelentőségű munkáját a kongresszusnak ki kell emelnünk a szövetkezeti szekció határozatát. Ebben a szekcióban ugyanis arról folyt igen érdekes vita, hogy az értékesítési válság leküzdésében az eddiginél is nagyobb jelentőségük van az agrárszövetkezeteknek, amelyek egyedül alkalmasak az individuális spekulációs szellem kiküszöbölésére.

A kongresszus egy szűkebbkörű nemzetközi bizottságot alakított azon célból, hogy ez a bizottság az agrárszövetkezetek és a fogyasztószövetkezetek egymásközti államközi forgalmát igyekezzen előmozdítani, mint egyik fontos megoldási lehetőségét az értékesítés válságának.

MINERVA

Biztosító r.-t. Igazgatóság: Cluj-Kolozsvár, Regele Ferdinand (Ferenc József-út) 37. sz. Saját székházában.

Vezérképviselők:

Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár, Marosvásárhely, Brassó, Szatmár és Arad.

Főképviselők:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Nagy-Szeben, Lugos, Zilah, Szászrégen, Dés, Gyulafehérvár és Beszterce.

Erdélyrészi képviselő:

Az Erdélyi Gazdasági Egyesületnél, Kolozsvár, Attila-utca 10. szám.

A társaság foglalkozik a biztosítás minden ágazatával. — Más társaságnál érvényben levő biztosításokat felelősség mellett olcsóbb díjjal átvessz.

Képviselők: Minden községben. Az Erdélyi Gazdasági Egylet tagjai díjkedvezményben részesülnek.

Állatbiztosítás! Minden gazdának kötelessége a „Minervánál” biztosítani!

Általában megállapíthatjuk, hogy a konferencián, mint vezérfonal vonult végig az a gondolat, hogy a mezőgazdaság válsága az egész világon olyan stádiumba jutott, hogy azon minden politikai ellentétet, féltékenységet, egyéni érdeket félretéve, csak úgy lehet segíteni, ha a világ agráriusai összeülnek a zöld asztal mellé és egymást támogatva, érdekeiket kiegyenlítve keresik a megoldás útját.

*

A nemzetközi mezőgazdasági kongresszus résztvevői számára a kongresszus lezajlása után Bukarestből az ország különböző vidékeire kirándulásokat szervezett a figyelmes rendezőség. Kolozsvárra is ellátogatott egy 15 külföldi tagból álló társaság több kísérővel. A társaság Kolozsváron az állami intézményeket, az Erdélyi Múzeum Egyesület könyvtárát, a gazd. akadémiát és a gazd. akadémián rendezett kiállítást tekintette meg. A rendezőség felkérésére az E. G. E. is résztvett a kiállításon, bemutatván az erdélyi növénytermelés eredményeit és az E. G. E. párizsi, bécsi és budapesti világkiállításokon nyert kitüntetésait, melyeket csoportos kiállításaival nyert. A külföldi vendégek tiszteletére délben és este 170 terítékes bankett volt, amelyeken számos ünnepélyes hangulatu pohárköszöntő hangzott el. A déli bankett emelkedett hangulatában a résztvevők közül a népies táncok bemutatásakor 30—40-en beállottak a táncoló párok soraiba.

Az E. G. E. magyarországi tanulmány- útja.

Gr. Károlyi Imre érdi uradalma.

— 1929. március 24. —

Tanulásokban addig sem volt hiány míg a fehérmegyei Érdre érkeztünk, de mégis mintha másutt a jómód és bőség, kövér föld és kövér erszény világában idegenebbül éreztük volna magunkat mint Érdre. Utunkban itt jelent meg előttünk először a lehetetlennel is megbirkózni kész modern magyar gazda.

A birtok 3700 kat. hold. Talaja háromnegyed részében istenadta sovány meszes föld. Mintegy 700 hold valóságos Karszt, melyen csak megakadt humusz-szigeteket találunk, de ott vigyorgó, mint halott ember csontváza a mészkő. Fehér tömbök öklöt emelnek a termelőre, s mint koponyák vigyorognak az elszórt szikladarabok. Ilyen helyen Mostar környékén csak a térdigérő kökényfa él és lehetlenné tesz minden emberi, meg állati közlekedést a bozót. Lássuk, mit csinált ebből a földmostohából a magyar gazda.

Mezőgazdaság. A jobbacska földek vetés-forgója: 1. Takarmányrépa (trágyáva), 2. Buza vagy rozs, 3. Mesterséges takarmány, 4. Arpa vagy zab. Termésátlagaik (10 év) búzából 10—11 q., rozsból 11—40 q., arpa, zab 10—12, takarmányrépa 100—200 q. Mint az átlagok mutatják a föld termésre kényszerített s meg-hozza a maga szép átlagait. A meszes föld pedig ugyancsak nyeli a trágyát. Erről gondoskodniok kellett az érdekeknek. Hogyan?

Állattenyésztést kizárt innen a főváros közelsége. (2 vasutvonal találkozik itt s villamos is jár. Budapestre minden 20 percen lehet utazni.) Állattenyésztésre gondolni, s annak eredményeit évtizedeken át kívárni itt a forgalom gócpontjában, a gyorsan mozgó toke világában batorság lenne. Ezért itt nincs is állattenyésztés, csupán lefejt tehenészet. A tehenek modern, cementes, vízvezetékes istállóban állanak. Nagyrésztük bonyhádi, de van bonyhád-hollandi keresztezés is. Utóbbiakról érdemes feljegyeznünk, hogy az első nemzedéknél a hollandi sötét színe az uralkodó, mely teljesen elfedi a bonyhádi minden tarkaságát és a második-harmadik nemzedék terméketlen. Tejelési

átlaguk szép. Sűrűn találunk 18, 22, 24 literes napi tejelési átlagokat. Tejmennyiség mellett nagy súlyt fektetnek a minőségre. Uradalmi szabály a 3·70%-os zsirtartalom, melyet ha természetes úton nem érnek el a tej egy részét lefölköz s ismét visszakeverve mesterséges úton hozzák ki a 3·70%-ot. Maga a takarmányozás is arra tendál, hogy a zsirtartalom fokozódjék, miért is megfelelő szálastakarmány mellett 4 kg. szárított répaszeletet, 1³/₄ kg. korpát, 1¹/₂ kg. melaszt, 1 olajpogácsát, 1¹/₂ tengeri és 1¹/₂ kg. borsódarát etetnek. A napi összes tejtermelés 3000 liter, melyet 1000 literes tankokban az uradalom saját teherautója szállít be Budapestre.

A művelési ágak megosztása is igen tanulságos, 1800 hold lenne a szántó, melynek javarésze (mintegy 1000 hold egyuttal gyümölcsös is), 54 hold szőlő, 60 holdra van tervezve a kertészet (gyümölcs- és szőlőiskolával együtt), de ez utóbbi nincs még teljesen kihasználva. Szóval az uradalomnak közel 1¹/₃ része egy óriási gyümölcsöskert. Eddig 60,000 drb. gyümölcsfa van kiültetve, az így kettős termelés alá vont szántóföldre. Meszes talajról lévenszőelőnyben a csontárokot találjuk: meggy, cseresznye, kajszin meg őszi barack, dió, mandula. „Kevés” alma meg körte akad. Almából a Jonathánt, Arany pármint, Kanadai renettet és Londoni peppint találjuk. A karszton itt mandulafa nő és ezerszámra emeli koronáját az ég felé, itt-amott barackkal tarkázottan. Mondják, hogy a japáni híres cseresznyevirágzás egyhangú érdektelen szinpompa az érdi gyümölcsös édenhez képest, amikor sokszínű meg formájú virágját kibontja az ezer hold hatvanezer fája, huszféle fajtában. Ottlétünk alkalmával ép a fák tavaszi permetezése folyik 2—3%-os bordói lével. Mert Érdre nemcsak ültetik, hanem évenként 3—4-szer permetezik is a fákat. *Permetezik mind a hctvanezret.* Ha kell Enda, Sulfarol, vagy Arzolával. Megbirkóznak minden elődsi gomba meg rovarral hatvanezer fánál s mi erdélyiek 6—10 drb. fánál már meghátrálunk a permetezéstől. Itt nincs „nem érek rá”, sem „nincs pénzem hozzá”. Amint enni kell adunk az állatoknak, benzint, olajat a motornak, úgy kell permetezést, trágyát adunk a gyümölcsfáknak — mondják Érdre. — Bárcsak minálunk is mondanák, csinálnák. A gazda azért ott is összekülönbözik néha a kertésszel, amikor bemászik létrájával vagy permetezőjével a vetésbe, de ősszel mégis mindkettő veri a mellét a terméseredményeknél.

Érd csodaszépsége ezzel még nem merült ki. Utunk a kertészet felé vezet, hol 7 holdas terraszokon valamit gondosan elföldelve látunk szőlőnek, rózsának igen vastag, igen sima. *Fügefa táblánk* 7 hold, magyarázza Szabér Jenő jószágfelügyelő ur. Ezt el kell fednünk télire mint a szőlőt. És terem? — kérdezzük. Igen, itt évek óta állandó fügetermelést üzünk. Egy fa 3—10 kg.-ot terem s darabját nyersen 10 fillérért (3 Lei) árusítva a fővárosban, termelése jövedelmezőnek bizonyult.

Átme gyünk a 16 holdas *spárgatelepen*. Ez már mind a Rössler Gyula kertészeti főintéző ur birodalma, a virágkertészettel együtt, hol üvegházakban — dacára a goromba télnek — nyiló tulipánok, azoleák, hortenziák, szegfűk, jácintok, gyöngyvirágok és rózsák ezrei fogadnak. Míg gyönyörködünk bennük, 4 fővárosi autó is megáll és bekukkint néhány száll nyiló virágért.

Fönt a hegy fensikjéről az 54 holdas szőlő néz le reánk. Erdélyi fajok közül csupán az Olasz rizling és Chasselas-k vannak benne képviselve, a többi az alföldön kedvelt Szlan-kamenka, Ezerjő, Kadorka és Nagy Burgundi. A szőlőoltvány itt a mi pénzünkben átszámítva 10—12 Leibe kerül s mint mondják többet kell termelniök belőle akkora a kereset, mi meg szidjuk idehaza a telepeinket a 6—7 lejes szőlőoltvány árakért.

Az erdős oromról Szép Ilonka várának romja int búcsusztót. A vár, hol Mátyás király

„hosszu méla lesben ült”, úgy érezzük az Anjouk mindent széppétevé lelke ihlette itt meg a mésszsziklát s magyar teremőerővé, paradicsnmkértté varázsolta ezt a vidéket. De kísérteti jár a néhai jobbágy meg nomádlélek is: Az örök elégedetlenség és a magyar álhatatlanság. Itt-ott heves úrgyűlölet csap ki a szavakból és alig van állandó cseléd-munkás. Hajdan a pusztá, ma a nagyváros gépvilága ragadja magához a mezők pórnapját. De hisszük, nem sokáig. Amint termőbe szökken 60—100,000 gyümölcsfa, munka lesz itt a volt szegény földön és gyermekek ezrének vidám kacagása köti majd ide a menni készülő apákat. A gyümölcsfa hegyeket köt meg. Léköti majd a volt nomád magyart is.

Dr. Nagy Endre.

Elfagyott diófák kezelése.

Irta: Horn János.

Az ideai szigorú tél az ország minden részén a gyümölcsfákban több-kevesebb kárt okozott, sok helyen pedig, ahol az életkörülmények a fákra nézve kedvezőtlenebbek, a fák teljes pusztulására vezetett. A nagy hideg hatása a fákra főként akkor válik veszedelmessé, ha a hideg beálltakor a sejtszövetek nedvkeringése még nem jutott nyugvópontra. Ilyen esetekben könnyen beállhat a fa teljes pusztulása. Ha azonban a szövetek nedvkeringése már megfelelő mértékben beállott, úgy a fagy a fán legfeljebb csak helyi, részleges bajt okoz. Amint kedves olvasóink hozzánk intézett igen sok leveléből látjuk, az ideai nagy hideg különösen a diófákban okozott olyan kárt, amelynek következtében ezeknek nemcsak vesszei, gallyai, hanem sok helyen maga az évtizedes törzs is a pusztulás képét mutatja.

Ha a fagy teljes mértékben hat a fára, úgy az ennek következtében elpusztult sejtek minden életműködésre képtelenné válnak. Az ilyen fák tavasszal egyáltalán nem hajtanak ki és rajtuk nem is lehet segíteni, mert teljesen tönkrementek. Ez az eset különösen a védetebb helyen fejlődött és elkényeztetett fáknál állott be, továbbá olyanoknál, amelyek kellenél nyirkosabb, magas talajvízű, vagy nitrogénnel túltelített helyen növekedtek.

Ha a diófa tavasszal kényszeredett, gyenge hajtásokat hoz, akkor ez szintén a fagy következménye, azonban az ilyen fákra nem volt olyan erős a romboló hatása. A baj nagysága ilyen esetekben mindig a fa szövetének a fenntebb említett szempontokból vizsgált állapotától függ. Sokszor előfordul, hogy az ily módon kihajtott fa hajtásai nyár közepén egyszerre ellankadnak, leszáradnak s maga a fa is, bár farésze nedvet mutat, minden további hajtásképzés nélkül kiszárad. Az ilyen esetekben a fa szöveteinek egy része még életképes állapotban maradt és az abban tárolt táplálékanyag a meglevő nedv segítségével a rügyeket kifejlesztette, de a szövet nagymérvű elhalása folytán a szükséges táplálékanyag pótlása elmaradt s a fa mintegy éhen pusztult.

Ilyen esetekben legfeljebb csak ahhoz a bizonytalan eredményű eljárásához folyamodhatunk, hogy a fiatal, legfeljebb karvastagságú törzsű fát tőben levágjuk, abban a reményben, hogy az esetleg épségben megmaradt tő fejlődő hajtásából fogunk magunknak új törzset nevelni. *Ezzel azonban csak az új diófa ültetésével járó kockázattól mentesítjük magunkat.*

Ha tavasszal a diófa vesszején, gallyán levő rügyek nem hajtanak ki, az ezeknél idősebb farészek azonban megmozdultak és a nyár folyamán tovább is fejlődtek, akkor az elhalt farészeket júniusban olló segítségével lenyessük, a fejlődő hajtásokat pedig megfelelő koronalakra irányítva igyekszünk továbbnevelni.

Ha a fagy erősebb behatása folytán a koronaágaknak csak a vastagabb alsó része hoz hajtásokat, akkor a visszanyesés folytán előálló nagyobb felületű sebekre való tekintettel a

száraz részek lenyészését csak július közepé táján végezzük el. Az ilyen sebeket azonban mindig valamilyen jó oltóviasszal, vagy teljesen (legalább egy órahosszat) főzött fakátránnyal kenjük be. Ily módon elejét vehetjük azok beszáradásának és a vastag bélen át történő belső korhadásnak.

Az ilyen esetekben célszerű a fa koronája alatti földterület felszínét felkapálva, porhanyó állapotban nyitvatartani. A fa trágyázásától azonban tekintsünk el, mert ezzel csak ártanánk a fának. Abban az esetben pedig, ha a különben koronával bíró diófa törzséből is hajtások törnének elő, ezeket mintegy kisarasz hosszúságra kurtítsuk le, míg teljes eltávolításukat csak július hó vége felé eszközöljük.

A fent említettek szerint nem megfelelő helyen, különösen pedig a tulkóvér talajon álló diófáknál a fagyvesztélt olyan módon csökkenthetjük, ha a fák talaját 5—6 éven át megszektük, illetve a fa talajának kálival való gazdagítása érdekében káinnal, 40%-os kálisóval, avagy más kálitrágyával megtrágyazzuk. Ily módon nemcsak a faggyal szemben megfelelően ellenálló faszöveteket nevelhetünk, hanem jó kihatással lesz a termés héjának a felépítésére is. A fa törzsének és koronájának friss oltott-

mésszel való alapos bekenése és bepermetezése ellenállóvá teszi a fát a nagy hideggel szemben, mert az így megfehéřített fafelület az annyira káros erősebb téli-tavaszi napsugárakat visszaveri és meggátolja a fa nedvkeringésének időelőtti megindulását. Ily módon még a felületi fagyásoktól is megóvhatjuk a fát.

Az erős, tartós fagy behatása következtében néhol a diófa törzse hosszában és mélyen megrepedt. Az ilyen fa, ha egyébként a szövete nem pusztul el, tavasszal kihajt és tovább nő. Nehogy azonban az előállott és csak nehezen és lassan beforradó seben keresztül a fa belseje rothadásnak induljon, célszerű az ilyen tátongó seb szélén a héjrészt simára vágni, az egész sebet pedig beléje nyomott szurokkal, vagy cementtel kitöltetni. A cementet egyszínbe kell simítani a héjjal és úgy kell bekenni oltóviasszal, hogy az egészen fedje és a szomszédos egészséges kéregre áterjedően is be legyen kenve.

Ha a fa töve és gyökérzete is elfagyott, akkor a fán már nem lehet segíteni. Az ilyen fát a földből gyökerestől ki kell ásni és a helyét, ha fiatal volt, ismét diófával, ha idősebb, valamilyen más gyümölcsfával beültetni.

A répa levelezése következtében beálló veszteségek.

Írta: Dr. Bittera Miklós.

Takarmányszük esztendőben sok helyen szokás a répa még zöld leveleinek leszedése. Cukorrépatermesztő gazda igazán csak a legnagyobb nyomorúság idején folyamodik ehhez, de már a takarmányrépa leveleinek leszedése nem is nagyon ritka dolog.

Mindenki az első pillanatra gondolhatja, hogy ebből csak kár származhat, mert amikor a répa nyáron szárazság után újra helyrejön, szüksége van a leveleire, hogy zavartalanul táplálkozhassék, a verőfényes őszi napok alatt lehetőleg sok cukrot rakjon le. E veszteségek számszerű vizsgálatát tűztém ki célul, amikor a múlt ősszel, október 20-án egy parcella cukorrépat kijelöltem és három részre osztottam. Egy részről a répa leveleit egészen eltávolítottam, a másik részen a levelek felét meghagytam, a harmadik részen meghagytam minden répalevelet. Minden másnap kiszedtem a parcellák mindegyikéről nagyobb számú répat a azt lepóloztuk. Az eredményeket a következő táblázat mutatja.

A répa cukortartalma.

	Teljes levélzettel	Felével levélzettel	Levélzet egészen leszedve
október 20.	14.47%	14.47%	14.47%
" 22.	14.33 "	13.57 "	14.13 "
" 24.	14.66 "	14.00 "	13.93 "
" 26.	16.10 "	14.13 "	13.50 "
" 29.	15.60 "	13.90 "	13.60 "
" 31.	15.57 "	14.40 "	13.36 "

A cukortartalom emelkedett: + 1.10% — 0.07% — 1.11%

A levelektől meg nem fosztott répa cukortartalma előbb tetemesen emelkedett, később valamivel csökkent ugyan, de a tíz nap elteltével még mindig 1.10%-kal magasabb volt, mint a kísérlet kezdetén. A növekedés is lépést tartott ezzel, amint tudjuk is, hogy meleg őszi éjszakákon a répa holdankint 1 q-val is gyarapodhatik, sőt ennél többel is.

Ha a levelek felét október 20-ig letörtük, a répa nem pusztult el ugyan, de ezt az első napokban nagyon megsínylette. Később magához tért, cukortartalma valamivel gyarapodott, de mindig elmaradt a nem levelezett mögött, úgy, hogy végül, 10 nap múlva már 1.17% különbség mutatkozott.

Még a teljesen levelezett répa sem pusztult el, de ez már ugyancsak lemaradt. A kísérlet 10 napos tartama alatt a cukortartalom

nem gyarapodott, sőt fogyott 1.11%-kal úgy, hogy végül már a le nem levelezettel szemben 2.21% különbséget mutatott.

A levelezés tehát a répának mindig árt és ezért kerülendő. A zöld répalevél igen drága takarmány, mert a répa minősége sınıli meg, sőt a termés mennyisége is csökken. Hogy a veszteség mennyi lesz, az mindig az időjárástól függ, de, hogy kedvező őszen is mekkora nagy lehet, azt a közölt adatok mutatják.

A csemegejuhturó (liptói) készítés módja.

(Folytatás.)

A gomolyát turóvá gyurhatjuk egyszerűen kézzel is, ha kis mennyiségről van szó, háztartási célra. A felvidéki és erdélyi háziasszonyok így készítenek maguknak juhturót. Persze azt a finomságot, simaságot, lágyaságot így elérni nem lehet, mintha megfelelő gépekkel végezzük a gyurás műveletét, ahogyan ez ma a „turógyárakban“ történik. Már lényegesen jobb minőségű, simább a turó, ha az ismert husvágón (farkas) bocsájtjuk azt egyszerű-kétszer keresztül, de teljesen finom, sima állományt csak a gomolyaőrlnön vagy a turógyurón adhatunk a turónak. Ez utóbbinak köhengerei között az előzően „farkason“ elaprított gomolya megkapja azt a finomságot, amelyet ma a vevő keres. Ha a hármashengerű gyurón átment turót nyelvünkre vesszük, az szinte elolvad a nyelven, abban csomót, szemcsét nem érezni. Áll ez különösen a géperővel hajtott gyurón átszorított juhturóra, mert a kézierővel hajtott turógyuró hengerei nem állíthatók olyan közel egymáshoz és így sohasem lehet az így kapott turó olyan finom. Közel állított hengerek mellett a turógyurót csak erőgép bírja hajtani, emberi erő erre nem képes.

Ez a körülmény megnehezíti a helyzetet ott, ahol csak kevés gomolya feldolgozásáról van szó, mert a juhturógyuró nem olcsó és nem lehet teljesítőképességét sem kihasználni. Ilyen viszonyok között nem marad más hátra, mint a „farkassal“ elérhető anyaggal beérni. Ajánljuk olyan „farkas“ beszerzését, amelynek gyurószerkezete ónozott, vagy zománczott, különben könnyen szürkés színű turót kapunk, ha a vassal sokat érintkezik a turó.

Mielőtt a gomolyát felgyuróók, külső kérégtávolítsuk el. Ez a művelet több szempontból érdemel figyelmet. Állhat egyszerű kaparásból is, ha a gomolyának alig vagy sincsen kérge, állhat hámozásból is, ha az vastag és

kemény. A kéreg eltávolítása fontos először azért, mert ha nem rendelkezünk olyan gyuróval, amely a kérget is teljesen sima turóvá gyurja, a nagyobb sárgás csomók rontják a turó minőségét. A három hengeres gyuró azonban a legkeményebb kérget is összehengerli. De a kéreg, ha *Oidium lactis lepi* el erősebben — amint azt a tejjgazdasági kísérleti állomáson végzett kísérleteinken bebizonyítottuk — oka a turó csipősödésének. Ez a körülmény azonban csak akkor érdemel különös figyelmet, ha a turó nem kerül gyors fogyasztásra, hanem téli eltartásra, mert egy kisleveles csipősség nincsen a juhturónak ártalmára. Kellemetlen, karcos csipős csak a raktározás alatt lesz a kéreggel együtt legyurt turó, az *Oidium* zsirbontó-enzimáinak hatása folytán. Ha a gomolya kéreg eltávolítása fontos is, takarékosan kell vele eljárni, mert különben csökkentjük vele a juhturó mennyiségét. Az újabb rendelkezések értelmében ugyanis az úgynevezett „kéregturó“ nem értékesíthető.

A gomolyát a kéreg megtisztítása után elaprítjuk, hogy a „farkast“ könnyen etethessük a kisebb gomolyarészekkel. Ezt az aprítást egyszerűen kézzel is végezhetjük, ujjaink között morzsolva szét a gomolyát. Kézt, hacsak nem készült rozsdamentes fémből, nem célszerű igénybe venni a felszeleteléshez, mert a turó szürke árnyalatot kap a fémeektől, így a vastól is.

Mindig csak annyi gomolyát aprítsunk fel, amennyit aznap fel is tudunk gyurni és bődönökbbe, vagy egyébként csomagolni. Ha a gomolya lazán, morzsás állapotban soká fekszik a levegőn, egyrészt annak oxigénje, másrészt a felszínen elszaporodó mikrobák — *oidium*, sarjadzó gombák, mikodermak és torulák — megrottják azt és nem kapunk finom ízű turót.

Az elaprítás után sózzuk a gomolya törmelékét. A sózást kétféleképpen, sóval és sóoldattal végezhetjük. Az első esetben az elmorzsolts turón gondosan elosztva hintjük el a sót, az utóbbiban kevés vízben oldjuk a sót és azt adjuk a turóhoz. Az utóbbi esetben ügyeljünk arra is, hogy a megengedett 50, illetve 53% víztartalmat ilyen módon át ne lépjük és a turó ismert kellemes, kenhető állományát se veszélyeztessük. Hogy mennyi vízzel érhető ez el, függ természetesen attól, hogy milyen térsztáju volt a gomolya. Száraz, keményebb állományuhoz több adható, mint olyanhoz, amelynek már amúgy is magas az víztartalma.

A gyurást, miután a farkast elhagyta a turó, mint említettem, többféleképpen végezhetjük. Ha gyurógépünk nincsen, kézzel, teknőben gyurjuk meg azt és sodrófával munkáljuk meg a gyurást kézi gyurógéppel először tágabb, másodsor szűkebb hengerállás mellett végezzük és azt esetleg még egyszer megismételjük. A sózást, ha korábban nem végeztük el, esetleg most is megcsinálhatjuk a két gyurás között. Végül az újabb szerkezetű erőgéppel hajtott turógyurókon (3 hengerű) egyszerű gyurással is már igen finom állományura tudjuk gyurni a turót, sőt még a keményebb kérget is, úgy, hogy semmi szemcse, rög abban nem marad.

A legyurt turót azonnal csomagoljuk be, az már kész a fogyasztásra. Ha közvetlen legyurás után még nem is olyan finom, mint pár nappal a gyurás után, ha a só egyenletesen eloszlott benne és kissé összeért, ez az átalakulás már szállítás alatt megy végbe a turóban.

Csomagolásra legalkalmasabb az ismert bődön, amelybe szorosán, hézagmentesen gyurjuk bele a turót, miután előzetesen bükkfaháncsal vagy jó pergamenttel kibeleltük azt. A kereslet szerint 1/2, 1, 2, 5, 10 és 15 kg-ot fogadnak be a juhturó bődönök. A finom csemegeturót azonban minél kisebb bődönben célszerű forgalomba hozni és célszerű valami jellegzetes márkát választani úgy a névben, mint a rajzban. A vevő megszokja a márkát és ha jó az áru, a márka után keresi azt.

Semmi akadály sincsen azután annak, hogy a liptóit, úgy mint a tejszinsajtokat (im-

perial és effélék) először vékony paraffines vagy pergament papírba, majd staniolba vagy alumíniumlemezbe burkolva hozzuk forgalomba. címkével ellátva vagy magára az „ezüstpapírra” is nyomhatjuk a markát és a készítő gazdaság nevét. A 20—40 dekás téglalak egyrészt könnyen kezelhető alakváltozás nélkül, másrészt könnyű a sajtocskákat egy dobozba többemagával szépen egymás mellé csomagolni, ahogyan azt ma a lágy sajtféléknél általában láthatjuk. Az ilyen kis adagok a jobb vevőnél előnyben részesülnek, szemben a szokásos papírban kimért turóval. Kísérleteink szerint paraffines papírban és staniolban, ha az szorosán ráfekszik a sajtra, hónapokig jó, élvezhető marad a juhturó.

Az említett módon való csomagoláshoz a juhturót legjobban úgy formázhatjuk ki, hogy a „farkas” elé, ahol a turó kipréselődik, a kívánt alaknak megfelelő csőszerű toldalékot erősítünk. A hurka alakban kinyomuló turó egy végnélküli vászonra kerül, amelyen a kívánt méretre elmeszhetjük a turót.

Végül szalámi bélbe is varrható a juhturó, ahogyan az Erdélyben szokásos a székely turónál. Ezt a csomagolási módot, amely Erdélyben általánosan kedvelt, kevésbé ajánlhatjuk, mert nálunk nem igen ismerik azt és általában idegenkednek tőle, kivéve az erdélyieket vagy azokat, akik már ott megbarátkoztak vele.

A „csemegejuhturó”-ban kb. 48% zsir- és maximálisan 50% víztartalom kell legyen. Olyan határértékek ezek, amelyek könnyen elérhetők. Egyszerűen „juhturó” néven 45% zsir- és 53% víztartalmu turót is lehet forgalomba hozni, míg az ennél is kevesebb zsirt tartalmazó turó már csak „kevertturó”.

Befejezésül megemlítem még, hogy általában 100 liter juhtejből 14—15 kg. juhturó kaphatunk. Többet vagy kevesebbet aszerint, hogy hogyan készült a gomolya és mennyire távolítottuk el a kérgét stb.

A juhturó készítés, ha biztos vevőt talál a gazdaság és finom minőségben bírja azt elő állítani, feltétlenül jövedelmező, hiszen kevés befektetéssel megindítható készítése. Tapasztalatom szerint különösen a fővárosi közönség előszeretettel vásárolja azokat a tejtermékeket,

amelyek „uradalmi” eredetűek és szívesen fizet ezekért magasabb árat is. Ha egy gazdaság „márkáját” jól bevezeti, biztos elhelyezésre talál turója. Mindazonáltal ne feledjük el a közmondást sem, hogy „Cseresznye piroslik, sajt döglök”. A juhturó — sajnos — olyankor jelenik meg a piacon, amikor gyümölcsidény van, ami a tejtermékfogyasztás csökkenését eredményezi.

Magyaróvár.

Gratz Ottó dr.

(Vége.)

Lóverseny Alsózsukon.

A bonchidai állami ménesbirtok igazgatósága június hó 16-án és 23-án tartotta meg a gazdaságban nevelt tenyészlóvak, ménék és kancák osztályozó versenyét. A verseny az Erdélyi Falkavadász Társaság versenyétől eltérően sík és nem hegyi pályán folyt le és a gyeplőt illetve kantárszárát nem urlovasok, hanem lovászyerekek tartották a kezükben. Tudvalevőleg a földreform mintegy 70 erdélyi ménest semmisített meg, így ma Erdélynek más forrása alig van a fedezettési állomások ellátására mint az állami ménetelepekről kikerülő az országos szükséglethez viszonyítva számbelileg igen csekély anyag.

A versenyt a Transsylvania Lótenyésztő Egyesület rendezte. A zsuki síkpályát az idén lényegesen kibővítették; 1800 m. h. versenypályát építettek és a tribünt is kétszeresére bővítették, páholyokkal is ellátták.

A verseny programján két kettős fogat és négy lovas futtatás szerepelt 16-án. Köztük a legtöbb Nonius. A 20.500 méteres fogatversenyen a legjobb időt két Nonius érte el, amennyiben a távolságot 52 perc alatt futotta le. A lovas versenyen a 3000 m. pályát a Vulcan-Nonius pontosan 4 p. és 4 mp. alatt futotta meg.

A verseny látogatói között ott láttuk: br. Wesselényi István, gr. Bánffy Miklós, gr. Teleki Géza, gr. Teleki Béla. gr. Bethlen Béla birtok-

kosokat, Pap Danila tábornokot, Popa Ádám dr. prefectust, Nerath főállatorvost.

A versenypálya rendbehozataláért és a ménes anyagának kondíciójáért és szép teljesítményéért az elismerés Spanu Péter dr. igazgatót, Pop Szilviusz főintézőt és Szabó István aligazgatót illeti. A Transsylvania Lótenyésztő Egyesület részéről az előkészítő munkálatokat Portocalá tábornok és Krisztea Tibor állategészségügyi főfelügyelő irányították nagy ügyszeretettel. A versenyen az E. G. E. részéről Török Bálint titkár volt jelen.

Kisebb szakközlemények.

Lámpával való védekezés a szőlőmoly ellen.

A szőlőmoly nappal mozdulatlanul ül a szőlő levelei között, alkonyatkor azonban szárnyra kel és a hajnali órákig röpköd, ilyenkor van a rajzás ideje.

Az éjszakai rajzás idejét sikeresen használhatjuk fel az ellenük való védekezésre. A fény a legtöbb éjjeli lepkét magához vonzza, így a szőlőmolyt is.

A szőlőmolyok lámpával való léprecsalására különböző lámpák vannak forgalomban, a legismertebbek ezek közül az edenkobeni és a geisenheimi lámpák. Az edenkobeni lámpát léckerítés közé állítják, a lécsugárnyval van bekenve, amelyre a molyok ráragadnak. A geisenheimi lámpák égője alatt egy pusztítószerezrel megtöltött tál áll, a láng által megpörkölt vagy elszédített molyok ide hullanak le.

A lámpákat a szőlő széle felé kell felállítani, mert a molyok itt nagyobb számban tartózkodnak, mint a belső részen. A végzett kísérletek szerint a szőlőmoly a legjobban a zöld fényt kedveli, ezért a lámpák fényének lehetőleg zöldnek kell lennie.

Szorgalmas megfigyelés alapján ki lehet deríteni a rajzás főidejét (ilyenkor hull le a legtöbb moly) s ekkor a peranospora elleni bordóléhez Arzolat keverve radikális pusztítást végezhetünk a szőlőmolyok között.

TÁRCA

Terményadók, baromadók, requirálások a régi Erdélyországban.

Csonka-Magyarország mindenkor kincstárnokainak pénzügyi (adószedő) törvényeitől és rendeleteiről meg-megremeg Hunnia ingó és ingatlan tőkéje, vagyona. Az ingó tőke ravaszul bujkál külföldi valutákban, arany és ezüst „marhában” stb., ám az ingatlan tőke házban, földbirtokban megdermedten várja az államfinánc-tudósok újabb és ravaszabb, sokszor középkorban erőszakos finánc-operációit.

Nem is igen vigasztaló ok, hogy „hajdanában” is voltak erőszakolt adóformák hazánkban is: ha a régi erdélyi fejedelemségre vonatkozó írásokat, feljegyzéseket böngészük, sok adatot találunk, hogy az erdélyi fejedelmek és országtanács (minisztérium) is találtak ki terményadókat, baromadókat stb., de csak akkor, ha nagy bajban volt az ország. Nem is követhető példakép jegyzem fel az alábbi adatokat, de gazdaságtörténelmi szempontból talán érdekelni fogják a t. olvasót.

Legősibb volt a székely „ökörösítés”, vagyis ökorádó. Ugyanis a régi székelység, az ország legharcedzettebb testőrsége csak vérrel adózott a haza védelmében, vagy becsületreparáló külföldi háborúkban, de sem pénzben, sem másban nem adózott. Azonban a törvényes királyi koronázásakor, vagy ha házassodott, vagy ha trónörökös fia született, a székelység ökorádót fizetett — minden telek után egy-egy ökröt —, arra a királyi executorok bélyeg-

sütöttek: összeterelvén azokat a marosvásárhelyi barompiacon, áruba bocsátván, pénzzé tették: hát tellett bőven a koronázási, lakodalmi vagy hercegi passzita-költségekre. Bővebben olvasható erről Szabó Károly jeles történész: „Régi székelység” című munkájából. Jó szándékkal 4000—5000 darabot is adtak a székelyek, ee már a szegény cseh Ulászlótól nem szívesen vevén be a „székely természet” fia, a szerencsétlen II. Lajos születésekor Tomory Pál, (a büszke vezér) küldetett ki ökorösítésre — exaquéálásra — mintegy 500 királyi vitézzel; az ellenkező székelység ellentállott a karhatalomnak, azaz csatába is állottak és ugy meg- és széjjelverték az exekuciót, hogy Budavárra való futásukban aligha vigasztalódtak meg az akkori királyi jelszóval: „dobzse”...

*

Az erdélyi XVI. század közepétől kezdve — kivált háborúk idején — a (jobbágy) portánkinti 99 pénzesadó nem lévén elégséges, más állami jövedelmi forrásokat eszeltek ki az akkori erdélyi pénzügyi kapacitások és különösen a Báthoryak voltak találékonyak az állami monopóliumok létesítésében. Főképp épen a későbbi lengyel király, nagy Báthory István találta fel az akkori borközpontot, mert a marhabőrökkel való kereskedést állami egyedárusággá tette. Minden marhabőrt a fejedelmi kamara váltott be. Ettől átvette egy a fejedelem párt-hiveiből (!) alakult „részevnytársaság” (árendátorok), az árusította itthon kicsiben és nagyban és csak az adhatta el külföldön. Az erdélyi Rendekek hamar meglátták a nepotizmust — és a bőr kivételét az országgyűlésen megtiltották. Hasonlóan megkísérelték a Báthoryak a lovak

és jukkal való kereskedés egyedáruságát is, de utóbb a Rendekek itt is meghozták a kivétel tilalmát. Ime, nem is olyan újkeletű a szabad forgalomért való harc.

Cukor hiányában a méz fontos kereskedelmi cikk vala; az államkincstár töltögetésében is zseniális Bethlen Gábor is kierőszakolta az erdélyi méz- és viaszmonopóliumot. Csak az állam kereskedhetett ezen fontos cikkekkel, a nagy fejedelem maga szerkesztette meg a mézfináncok szabályzatát és jól jövedelmezhetett, mert utóda, a szinte takarékos I. Rákóczi György a monopóliumot kiterjesztette a mézserkészítésre; ez azonban konty alá való ital lévén, asszonynepekkel gyűlt meg a baja és mert a Rendekek már Gábor fejedelem idejében morogtak a mézgyedáruságért és félős volt, hogy elpusztítják a mézesházakat: kivételt tett a házi használatra szükséges méz mennyiséggel. Ezzel aztán rövidesen meg is bukott ez a furcsa állami jövedelem. De megmaradt a mézdézsmá.

De hát ad Rem! Lássuk, miként lett a mezőgazdasági élőleltár adódlappá? Ha az „Erdélyi Országgyűlési Emlékek” kötetét végigolvassuk, sok érdekes változatokat találunk bennük.

Báthory Kristóf teljhatalmu kormányzó alatt és ennek kérésére 1578-ban a kolozsvári egyetemes országgyűlésen elhatározták a Rendekek hogy a kapuszám (tiz jobbágy) utáni eddigi hagyományos 99 denár adót kibővítik, úgy hogy minden jobbágyot, kinek „négy járomvonó ökreik vagy, azonképpen kinek lőereje jár, mindenkinek egy-egy rovás, mely rovás teszen denár 99. Akinek csak 32 juha van, meg ne rőtassék, akiknek azonban 50 juha van, egyéb

EGYLETI ÉLET

Az E. G. E. Ig.-választmányának ülése

Junius hó 24-én az E. G. E. igazgatóválasztmánya br. *Jósika* Gábor elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen *Török* Bálint titkár ismertette a változatos és gazdag tárgysorozatot. Bejelentette, hogy a gazdaköri fiókok alakíthatása érdekében

módosított alapszabályok jóváhagyattak

a junius hó 5.-i törvényszéki tárgyaláson és a felebbezési határidő is lejárván azok jogerőssé is váltak és amint az egyesület a törvényszék végzését kézhez veszi, megkezdji az oly régen óhajtott gazdaköri szervező munkát erdélyszerte. A szervezkedés bevezetésül több erdélyi nagyobb városban

falufejlesztési tanfolyamok

rendezését vette tervbe a választmány. Az első ilyen tanfolyam Zilahon fog megtartatni július 22—26-ig, a második pedig szeptember 9—13-ig Sepsiszentgyörgyön. A tanfolyamok előadói tisztségére eddig felkértek dr. *Páter* Béla v. gazd. akad. igazgató, dr. *Ferenc* József, a hitelszövetkezeti központ jogtanácsosa, dr. *Konrády* Dániel egyet. m. tanár, dr. *Szász* Ferenc földbirtokos, *Kovács* János földbirtokos, *Stief* Ottó méhészt, *Ürmösy* József Hangya fogyasztási szövetkezeti igazgató, *Füzessy* Dezső igazgató, *Kelemen* György th. állatorvos, dr. *Nagy* Endre és *Török* Bálint gazd. egyt. titkárok. A falufejlesztés célját szolgálta az egyesület a kolozsvári

ref. theologián tartott gazdasági tanfolyam

rendezésével, melyen a III.—IV. éves theologusok vettek részt és előadásokat dr. *Páter* Béla, dr. *Szász* Ferenc és *Török* Bálint tartottak. Az igazgatóválasztmány tudomásul vette a

magyarországi gazdasági tanulmányt

sikeres megrendezéséről szóló jelentést és elhatározta, hogy azt a jövő évi budapesti tenyészállatkiállítás alkalmával megismétli. Ezenkívül lépéseket tesz egy svájci tanulmányt rendezése érdekében.

A Transsylvania Lótenyésztő Egylet

megalakulásáról és a zsuki lóversenyekről szóló

nak egy forintot, egy köből zabért 40 pénzt, rozsert 60 pénzt. Az árpát is azonképen adják. (Ime az ármaximálás erdélyi őse!) Minden hat ökör után egy a fejedelemé (?). A székelyeket — kedvezésből — már Erdélybe való betörése idején felmentette az adózástól, de azután itt megvetvén a lábát, követelte tőlük az ősi ököradót. Így nyilvánult a román hála akkor is...

A Mihály vajda—Bástya-féle rettenetes interregnum után Erdély ügyeit rendező híres lécfalvi országgyűlés a kapunkénti adót már 4 forintra emelte és újból vetettek ki a hadsereg részére terményadót és pedig kapuszám szerint: egy kis köből lisztet és egy-egy kis köből zabot. A buzának köble 1 forint legyen, a zabnak ára pedig 40 pénz.

Báthory Gábor már ismét a porta felé orientálódott (1608), várhatta a német támadását, újból háborus adót kellett szedni és újból kísérleteztek a baromadóval, végezték a Rendek: „Öreg baromtól, ökörtől, borjas tehéntől 32 pénzt, harmadfü-tinótól, meddő tehéntől 10—10 pénzt, apró (növendék) marhától 2—2 pénzt. Juhtól, kecskétől, disznótól 4—4 pénzt. Egy marhátlan szegény ember adjon denár 12-öt. Hogy pedig csalárdáság ne essék: minthogy vannak olyanok, kik semmi barmot nem tartanak, hanem kereskedéssel élnek és noha marhátlan, de értékes parasztemberek, az olyanokat a falusi bíró az ökrös emberekhez képest találja és tartozék az adószedőknek beadni. Aki marháját eltagadná, 12 forintig büntesse a (megye) ispán — de kikötik a törvénycikk végén, hogy „ennek utánna az efféle baromadó-rovás eltávoztassék...”

(Vége köv.)

A lisztharmat (*Oidium*) penész egyike a legveszedelmesebb növénybetegségeknek, mely ha fellép, úgy a szőlőkben, mint a gyümölcsösökben valamint egyes gazdasági növényeinkben is tetemes károkat okoz. A lisztharmat gombája fertőzheti a szőlő leveleit, hajtásait, virágait és bogyóit; a nagyon fertőzött hajtás nem növekedik tovább, a fertőzött virágokból nem lesz bogyó, az apró bogyók lehullanak, a félig fertőzöttek eltorzulnak és megkeményednek, a héjuk felhasad, azután az odatelepedett penészek miatt előbb-utóbb elpusztulnak. Miután a lisztharmat-fertőzés májustól kezdve őszig minden időben történhet, ajánlatos az ellene való megfelelő óvintézkedéseket idejében megtenni. Legjobb s mondhatni egyedüli ellenszere a kén, amellyel akár porozás, akár folyadékban permetezés által védekezhetünk a lisztharmat ellen. Igen hatásos a *Sulfarol* kolloidális kénkészítmény, mely a rézgálicoldatba keverve azzal egyszerre permetezhető a növényre. A *Sulfarol* minden egyéb gyümölcspenész, így különösen a monília ellen is a legjobban bevált szer. (Beszerezhető a „Hangya” fogyasztási szövetkezetekben, használati utasítással.)

Gyenge farészek erősítése. A növekedésben elmaradt ágat vagy más fiatalabb farészt erősebb fejlődésre ösztönözhetjük azáltal, hogy az erősítendő farész héját éles késsel egészen a fatestig hatoló hosszanti vágással úgy vágjuk meg, hogy a vágás egyfolytában az erősítendő részről az azt tartó idősebb farészre is áterjedjen.

IRODALMI SZEMLE

Avicultura címen egy új baromfitenyésztési szaklap jelent meg Kolozsváron. Az Avicultura a „Fauna” Baromfitenyésztő Egyesületnek a hivatalos lapja. A lap első száma junius 5-én jelent meg. A lap havonként egyszer fog megjelenni román és magyar nyelven. Előfizetési ára egy évre 300 L. Szerkesztője Ion Goron. Az első szám 16 oldalon jelent meg.

marhája nincs, ugyan megrótassék. A román pepok se rótassanak meg, a megégettek 3 évig ne rótassanak meg...“ Báthory Zsigmond fejedelem elhajolván a török pátrónustól és azzal szemben a német-római császárság felé orientálódott, várhatta a török támadást; tehát háborura készülvén, új jövedelmekre kellett szert tenni. Propozíciójára 1593-ban a gyulafehérvári országgyűlésen elhatározták a Rendek, hogy a rendes kapuszám utáni adón felül terményadót (kalangyaadót) szednek, így: hogy „az Urak és Nemes Rendek ez esztendőbeli majorságokbeli (házi kezelésü birtokokból) buzából minden kalangyájokat (buzakereszt) egy-egy pénzen megváltják. Azonképen a fejedelem birtokaiból a tiszttartók. (Ez már merész újítás volt.) A városi nemes ember, ha vetése nem lenne, a városok között rótassék meg. Minden szabadosok is, kik különben dézsmát nem adnak, a kalangyát egy pénzzel váltsák meg. A község — kik bár dézsmát adnak — azok öt kalangya buza után fizessenek egy-egy pénzt. Románok, sőt román papok is azonképen. Földetlen emberek barmaik után rovasanak meg” stb.

Ugy látszik azonban, a „kalangyapénz” behajtása nehezen ment, mert az 1594-ik országgyűlésen megismétlik, szigorítják a határozatot. A példa azonban veszedelmes volt, mert Báthory Zsigmond kor- és vetélytársa, helyesebben Erdély minden jogalap nélküli „uzorpátora”, a román Mihály vajda az 1599-iki országgyűlésen már terményadót is statuált, így a hadsereg ellátására minden kapuszám után kivetettek: 8 véka lisztet, 8 véka zabot vagy árpát és minden tiz kaputól egy vágómarhát. Megállapították a váltságpénzt is; egy öreg (nagy) kolozsvári köből (=véka) buzáért adja-

jelentések kapcsán megállapította az egyesület, hogy az erdélyi magyar méneseknek a földreform következtében történt felosztása következtében az új egyesületnek — sajnos — csak kevés hivatásos lótenyésztő tagja lehet és az állam a fedezett állomások ménekkel való ellátása tekintetében főleg az állami méntelepek anyagára van utalva. A most lefolyt zsuki versenyek a bonchidai állami méntelep tenyészanyagának a bemutató versenyre volt csupán és azon magántenyésztők nem vehettek részt, noha kívánatos volna, hogy a még meglévő ménestördek anyagát ezeken a versenyeken bemutatható legyen.

A szesz törvény módosítása

tárgyában a Szamosmegyei Gazd. Egyt. felirt a kormányhoz és a feliratot másolatban az E. G. E.-nek is megküldötte. Az E. G. E. hasonszellemű felirat küldését határozta el a gazdaérdekek megvédelmezése céljából.

Az Irodalmi szakosztály jelentése

gyanánt a választmány a sz. o. javaslatára elhatározta, hogy dr. *Nagy* Endrének a gazdakörök szervezéséről, alakításáról szóló munkáját kiadja. A falusi elemi iskoláknak fokozott mértékben mezőgazdasági jellegűvé tétele érdekében Cs. *László* László indítványára átír a kisebbségi egyházakhoz és a felnőttek gazdasági oktatása tekintetében a gazdakörök útján teszi meg a lépéseket az egyesület.

A Növénytermelési Szakosztály jelentése

kapcsán több kisebb kebli ügy elintézése után elhatározta a választmány, hogy a komlótermelők panaszának megvitatása és az orvoslás keresése céljából Segesvárra egy komlótermelői értekezletet hív egybe augusztus hó folyamára. A folyó évben az egyesület gyümölcskóstolók bevezetését vette tervbe, amelyek kapcsán fajtaismertető kérdések és a betegségekkel szemben való védekezési módok kerülnének megbeszélésre.

A Cukorrépa-termelői Szakosztály jelentésében

tudomásul szolgált, hogy a szakosztály a nyár folyamán július 14-én *Marosludason*, 18-án *Marosvá arhelyen* és 28-án *Mezőbándon* cukorrépa-termelői vándorgyűléseket óhajtt rendezni.

Mezőgazdasági kiállítás Sepsiszentgyörgyön.

A Székely Nemzeti Múzeum 50 éves jubileuma alkalmából az E. G. E. Sepsiszentgyörgyön egy mezőgazdasági kiállítás rendezését határozta el. A kiállítás részletes tudnivalóit a sajtó útján publikálni fogja az egyesület.

Több kisebb kebli ügy elintézése és tudomásul vétele után tárgyalta a választmány a

mezőgazdasági szakoktatásról szóló törvényjavaslatot,

mely kb. a hét folyamán kerül a parlamentben tárgyalás alá. A törvény szakszempontról kielégítőnek mondható, amennyiben az alsó, közép és felső fokú szakiskolák egymással kapcsolatba kerülnek. A kisebbségek szempontjából kifogás alá esik a javaslat abból a szempontból, hogy pld. magyarnyelvű gazdasági iskolákat az állam nem állít fel. A magyar egyházak által felállítani engedélyezett iskolák nyilvánossági jogának megadása igen sok formalitáshoz és súlyos anyagi feltételekhez van kötve, Magyar iskolák csak magyarul tanítják a vidékeken állíthatók fel. Vegyes vidékekről, mint pld. Algyógy, nem emlékszik meg a javaslat. A magyar iskolákban is románul kell tanítani a történelmet, földrajzot és alkotmányt. A tanulók felfelé haladását a baccalaureatusi és felvételi vizsgák igen megnehezítik stb. Egyszóval a magyarsággal szemben a javaslat igen súlyos követelményekkel lép fel. Az egyesület a véleményét közölte az Országos Magyar Párttal, kérve, hogy a magyar gazdaközönség séremeit a javaslat parlamenti tárgyalásakor kifejezésre juttatni sziveskedjék. A javaslatot lapunk egyik közelebbi számában ismertetni fogjuk.

A tagmozgalomról szóló jelentés tudomásulvétele után az ülés véget ért.

Az E. G. E. falufejlesztési tanfolyama Zilahon.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmánya elhatározta, hogy Erdély magyarlakta vidékeinek központjaiban falufejlesztési tanfolyamokat rendez. Az első ilyen tanfolyamot Zilahon szándékozik megrendezni az egyesület július hó 22—26-ig. E tanfolyamok célja lesz a falusi földmivelő nép számára kivinni a kulturát, terjeszteni és fejleszteni a gazdasági szakismereteket, A tanterv belevág a földmivelő nép legszorosabban vett létérdekeibe, ezért nem szabad e tanfolyamok fölött átsiklanunk,

Falusi földmivelő népünk régóta szomjuhozza az érdekeiben való aktív gazdasági irányu munkát Ezek a tanfolyamok első sorban is a falu vezetésére hivatottak számára szolgálnak. Gazdáknak, papoknak, tanítóknak.

A tanfolyam tárgyai között azok a kérdések szerepelnek, amelyeknek ismerete a falusi földmivelő nép vezetéséhez nélkülözhetetlenek. A zilahi tanfolyamot br. Jósika Gábor az E. G. E. elnöke, fogja megnyitni. Utána Török Bálint ismerteti a falusi gazdakörök alakításának módozatait. A hitel és fogyasztási szövetkezetekről dr. Ferenc József és Ürmösy József tartanak előadásokat. A növényvédelemről dr. Páter Béla, állattenyésztésről dr. Szász Ferenc, a háziállatok egészségének gondozásáról Kellner György főállatorvos, a méh-tenyésztés felkarolásáról, Stief Ottó, a falusi biztosításokról Füzess. Dezső, az aktuális szőlészeti és gyümölcsészeti kérdésekről Kovács János tart előadást. A tanfolyam tartama alatt gyakorlati előadásokat tart dr. Nagy Endre határjárással és mozifilm bemutatókkal téve változatossá azokat.

A tanfolyamon minden szilágymegyei falunak képviseltetnie kell magát, hogy az E. G. E. áldozatos közérdekű munkája meg is hozza a köz javára a gyümölcsét.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet által Zilahon 1929 június 22-től 26-ig rendezendő gazdasági és falufejlesztési tanfolyam programja és tudnivalói.

A tanfolyam célja: irányt szabni és egy-séges utmutatást adni a falu vezetői számára a magyar földmivelő nép gazdasági téren való szervezése, nevelése és vezetése tekintetében.

A tanfolyamon résztvehet minden a falu kulturája iránt érdeklődéssel viseltető gazda, pap és tanító, férfi vagy nő egyaránt.

A tanfolyam hallgatása teljesen díjtalan. A tanfolyam résztvevőinek szükség szerint való elszállásolásáról a Szilágvyvármegyei Gazdasági Egyesület a lehetőség határáig gondoskodik.

A tanfolyamra való jelentkezés helye az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala (Kolozsvar, Attila-u. 10) és a Szilágvyvármegyei Gazdasági Egyesület (dr. Gazda Endre ügyvéd, gazd. egyl. alelnök ur irodája Zilah). A jelentkezés határideje július hó 20.

Az előadások sorrendje.

1. **Julius hó 22-én, hétfőn d. e. 8 órakor.** Elnöki megnyitó. Tartja: Br. Jósika Gábor, az E. M. E. elnöke.

¹/₂ órakor. Falufejlesztésről előadást tart: Török Bálint, az E. G. E. titkára.

D. e. 10 órakor. Méhészeti vándorgyűlés
a) Elnöki megnyitó. Tartja: Br. Jósika Gábor, az E. M. E. elnöke.

b) Előadás a méhek korcsosodásáról. Tartja: Stief Ottó, az E. M. E. igazgató-választmányának tagja.

c) A méhészek szervezkedéséről. Előadást tart: Török Bálint az E. M. E. főtitkára.

D. u. 3 órakor. Gazdasági megbeszélés, határjárás. Előadó: dr. Nagy Endre, a Sz. G. E. titkára.

2. **Julius hó 23-án, kedden d. e. 8 órakor.** Gabona betegségekről. Előadó: dr. Páter Béla c. gazdasági akadémiai igazgató, egy. m. tanár.

D. e. 10 órakor. A hitelszövetkezetekről. Előadó: dr. Ferenc József, a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének jogtanácsosa, D. u. 3 órakor. Gazdasági megbeszélés egy gazdasági udvarban. Előadó: dr. Nagy Endre, a Sz. G. E. titkára.

Este. Gazdasági tárgy film-bemutató.

3. **Julius hó 24-én, szerdán d. e. 8 órakor:** Az állattenyésztésről előadást tart: dr. Szász Ferenc földbirtokos.

D. e. 10 órakor. Háziállatok gondozásáról előadást tart: Kellner György főállatorvos.

D. u. 3 órakor. Gazdasági megbeszélés határjárással. Előadó: dr. Nagy Endre, a Sz. G. E. titkára.

Julius hó 25-én, csütörtökön d. e. 8 órakor. A falusi biztosításokról. Előadó: Füzessy Dezső, a Minerva Biztosító R.-T. igazgatója.

D. e. 10 órakor. A falu egészségügye. Előadó: dr. Konrády Dániel orvos, egy. m. tanár.

D. u. 3 órakor. Gazdasági megbeszélés határjárással. Előadó: dr. Nagy Endre, a Sz. G. E. titkára.

Este. Gazdasági tárgy film-bemutató.

Julius hó 26-án, pénteken d. e. 8 órakor. Aktuális szőlészeti és gyümölcsészeti kérdésekről előadást tart: Kovács János földbirtokos.

D. e. 10 órakor. A fogyasztási és értékesítési szövetkezetekről. Előadó: Ürmösi József unitárius lelkész.

D. u. 3 órakor. Gazdasági megbeszélés: Előadó: dr. Nagy Endre, a Sz. G. E. titkára.

D. u. 5 órakor a tanfolyam bezárása. A gazdasági megbeszélések a gyakorlati mezőgazdaság, állattenyésztés, növénytermelés, stb. körébe vágó kérdésekről fognak szólni, amelyek részben gazdasági sémákkal, részben moziban film bemutatókkal kapcsolatosan fognak megtartatni.

Kolozsvar, 1929 június hó 4-én.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Elnöksége.

Cukorrépatermelői vándorgyűlések.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Cukorrépatermelői Szakosztálya, mint a Termelők Szövetsége folyó évi

július hó 14-én Marosludason,
július hó 18-án Marosvásárhelyen,
július hó 28-án Mezőbándon

cukorrépatermelői vándorgyűlést

rendez, amelyre a cukorrépatermelő gazdaközön-séget ezuton tisztelettel meghívjuk.

A vándorgyűlések célja: a cukorrépatermelés fejlesztése, a szakismeretek terjesztése és az időszerű termelési kérdések megvitatása.

A vándorgyűléseken résztvehet minden szövetségi tag és a cukorrépatermelés ügye iránt érdeklődő nagyközönség, férfi és nő egyaránt.

A vándorgyűlésen való részvétel teljesen díjtalan.

A vándorgyűlésen résztvenni szándékozó gazdaközönség elszállásolásáról mindenütt gondoskodik a helyi rendező bizottság.

A vándorgyűlések programját az alábbiakban közöljük:

A marosludasi vándorgyűlés előadásainak sorrendje:

A gyűlés helye a piactéri nagy vendéglő.

1. D. e. 11 órakor. Elnöki megnyitó.

2. Gyakorlati kérdések a cukorrépatermelés köréből. Előadó: dr. Nagy Endre Sz. G. E. titkár.

3. A cukorrépa helyes mivéléséről és a hulladékok felhasználásáról. Előadó: Szász Ferenc.

4. A növényvédelemről előadást tart: dr. Páter Béla v. gazd. ak. igazgató.

5. Az 1929. évi termelői szerződés és répa-árak ügye. Előadó: Török Bálint.

A marosvásárhelyi vándorgyűlés előadásainak sorrendje:

A gyűlés helye a megyeház gyűlési terme.

1. D. e. 10 órakor. Elnöki megnyitó.
2. A cukorrépa helyes mivéléséről. Előadó: Farkas Árpád gazd. ak. tanár.
3. Gyakorlati kérdések a cukorrépatermelés köréből. Előadó: dr. Nagy Endre Sz. G. E. titkár.
4. Az 1929. évi termelői szerződés és répa-árak ügye. Előadó: Török Bálint.

A mezőbándi vándorgyűlés előadásainak sorrendje:

A gyűlés helye az iskola.

1. D. e. 10 órakor. Elnöki megnyitó.

2. A cukorrépatermelés jelentősége a gazdaság számára. Előadó: Szász Ferenc Pusztakamarás.

3. Az 1929. évi termelő szerződés és répa-árak ügye. Előadó: Török Bálint.

Felkérjük az érdekelt Gazdaközön-séget, hogy a vándorgyűléseken, tekintettel a megbeszélésre kerülő tárgyak fontosságára, lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Minden irányu felvilágosítással egyszerű levelezőlapon való megkeresésre készséggel nyújt felvilágosítást az E. G. E. Cukorrépatermelői Szakosztálya, mint a Termelők Szövetsége központi irodája Cluj, Str. Andrei Mureşan-Attila-utca 10.

Kolozsvar, 1929 június hó 18.

Gazdatársi üdvözléssel:

Az E. G. E. Cukorrépatermelői Szakosztálya mint a Termelők Szövetsége Elnöksége.

Felhívás a tagsági díjak befizetésére.

Az E. G. E. alapszabálya értelmében a tagsági díjak befizetése minden év január hó 1-én esedékes. A tagdíjak befizetésére korábban is felhívtuk Tisztelt Tagtársainkat és ismételtelen is kérjük mindazon hátralékos Tagtársainkat, akik ezideig még nem fizették tagdíjait, sziveskedjenek azt e sorok olvasása után az E. G. E. titkári hivatala címére beküldeni, mert egyesületünk a reá háruló nagyfontosságú feladatnak csak úgy képes megfelelni, ha a közös cél érdekében tagjaink részéről erkölcsi támogatás mellett, kellő anyagi támogatásban is részesül. A hátralék összege a címszalagon van feltüntetve.

Vegyes közlemények

A cukorválság a Népszövetség előtt. A Népszövetség gazdasági bizottsága a napokban hallgatta meg a cukorrépatermelő gazdákat, amire az a körülmény adott okot, hogy a cukor termelése és értékesítése körül világszerte a válság jelei mutatkoznak. A konferencián az összes cukorrépatermelő országok képviseltették magukat. Különös figyelmet tulajdonít annak, hogy ez volt az első alkalom, amikor a mezőgazdaság egyik ágának helyzete és válsága került részletes tárgyalás alá Genfben. Ennek fontosságát nem kisebbíti, hogy az egész kérdés, mint a cukoripar válságának egyik kísérő mozzanata került a szőnyegre. A nagy érdekeket érintő kérdésben a nyilvánosság tájékoztatását a bizottság titkársága magának tartotta fenn, azonban a szakértőkhoz intézett kérdések tájékoztatást nyújtanak a tárgyalások irányáról. Ezek a kérdések a cukorrépatermelés általános helyzetére, a termelők, a gyárak és a finomítók egymással való viszonyára, a termelés és fogyasztás alakulására, a cukorrépatermelés jövedelmezésére, a termelési nehézségekre, a fogyasztás kilátásaira és olyan javaslatokra vonatkoztak, amelyek a cukorválságot megoldhatják. A szakértők egybehangzó véleménye alapján az a felfogás alakult ki, hogy a cukorrépatermelés Európában elsősorban nem ipari és nem kereskedelmi kérdés, hanem a belterjes gazdasági rendszerbe történt beidegződésével a magasabb kulturájú mezőgazdaságnak lényeges alkatrészévé vált. A cukorválság okozója a nádcukortermelés nagyarányú

megnövekedése. A cukorrépatermelés a háboru előtti 9 millió tonnás szintjét 1928-ban ismét épen csak hogy elérte. Ezzel szemben a nádkukorgyártás, amely a háboru előtt 9 millió tonnára rugott, ma már 17 millió tonna. A termelés túlméretezését kell tehát valamiképpen csökkenteni. A cukorválság fokozott jelentőséggel bír ott, ahol kiviteli feleslegeket termelnek, mert a világverseny ezeknek az államoknak mezőgazdaságát érinti a legközelebről. Az utóbbi években Románia is a cukrot exportáló államok sorába lépni.

Gazda hadjárat. Több ízben volt alkalmunk beszámolni — sajnos — a magyar kisgazdáknak a saját földjeik használhatóságát folytatott védő harcáról. Ilyenkor mindig elsősorban a harói halálos kimenetelű támadás szomorú emléke jut eszünkbe. Legujabban két hadjáratról számolhatunk be, az egyik a hodosfalvi, amelyben a legelő igazságtalan elosztása miatt mentek kapákkal, haszákkal és ásókkal egymásnak a gazdák. A vérrel itatott földről 30 gazdát vittek be a csendőörök. A másik hadjárat pedig a gyergyószentmiklósi magyar gazdák harca a békási román gazdákkal a jogtalanul bitorolt legelő miatt. Az egyik részen van a hatalom, a másikon a jog. A fegyverekkel rendelkező hatalom képviselője Michelache miniszter felhívta a jogalapon álló magyarokat a megegyezésre, de a jog védelemhez fegyveres erőt adni nem hajlandó. Így az ügy, aki bírja marja elve alapján nyer elintézését.

Az állami erdőket házi kezelésbe veszik az erdőkitermelés intenzívebbé és jövedelmezőbbé tétele céljából. A kormány a vasutakéhoz hasonlóan külön igazgatóságot fog felállítani az erdőkitermelés ügyének intézésére. Vajjon nem lesznek itt is a vasutihoz hasonló milliárdos deficitek?

A gazdasági munkások kedvezményes vasúti utazása. Az arató, cukorrépa, stb. gazdasági munkások III. osztályon 40%-os fuvardíj-kedvezmény mellett utazhatnak a munka helyére és vissza, ha legalább 15-ös csoportban történik az utazás. A vasúti jegy váltása alkalmával felmutatandó a munkás, szerződés, amelyre a munkaügyi felügyelőség, vagy a vármegyei gazdasági tanácsos, vagy a mezőgazdasági kamara záradéka, illetve igazolása szükséges.

25 éves szövetkezeti jubileum. Az idén ülte meg fennállásának 25 éves jubileumát a pelei Hangya Fogy. és Ért. Szövetkezet. Az ünnepély Varga Mihály szövetkezeti elnök vezetése alatt folyt le és megjelent azon a szövetkezet egykori megalapítója Kovács Zsigmond is, ki jelenleg Tasnádszántón ref. pap. A szép múlt után újult erővel indul a szövetkezet a második negyedszázadnak.

30%-kal csökkentik a mezőgazdasági gépek behozatali vámját, ha igaz. Legalább is a napi sajtó ezt a hirt kürtöli világgá. Mi gazdák konzervatívok vagyunk, csak akkor hiszszük, ha látjuk. Hogy reá vagyunk utalva 100%-redukcióra is, azt mindannyian keservesen érezzük.

A buzatripsz fellépése Erdélyben. Nagyszemplakról Osztovcis László egy beteg buzakalászt küldött be, amelyről dr. Péter Béla c. gazd. akad. igazgató ur megállapította, hogy a gabonatripsz, vagyis a gabonaholyaglás bántja. Tudományos neve Thrips-frumentaria, vagy ujabban Hopletkrips Statices. Ez a kis kártevő már több ízben lépett föl tömegesen úgy, hogy tetemes kárt tett az országban. 1895 ben országos kárt okozott, amikor országsszerte okozta a buzakalászkok elfehéredését. Azáltal, hogy a hasban levő kalász nedvét kiszívja, a kalász elkorcsosodását és elfehéredését okozza. 1906-ban úgy a buzán, valamint a zabon is okozott tetemes kárt. Ellene nem igen lehet védekezni. Tekintettel arra, hogy a tripsz aratás előtt elhagyja a buzát és a föld felületén keres menedéket, ahol áttelel és jövő tavaszig békét hagy a buzának. Ugy lehet ellene némiképp védekezni, hogy aratás után a tarlót mélyen alábuktatjuk, hogy a tripszet így belefojtsuk a földbe.

A világ összes szövetkezeteinek ünnepnapja július hó első vasárnapja. Ünnepejük meg hát e napot mi magyar gazdák is elsősorban azzal, hogy szövetkezeteinket tökélemeléssel erősítsük, mert nekünk van legelsősorban és legnagyobb mértékben a szövetkezetek áldásos munkásságára szükségünk.

A Hart-Parr traktor erős, egyszerű, olcsó!

Szerkezeti alapelvek:

1. Bőséges erőtartalék, elenállásra és akadályokra számítva.
2. Olcsó petroleumüzem.
3. Könnyű kezelhetőség, hogy a kezelő ki ne merüljön.
4. Könnyű hozzáférhetőség.
5. Sokoldalú használati lehetőség. Szántás, cséplés, vontatás stb.
6. Erős, tartós szerkezet.

Raktár és képviselet:

az E. G. E. Géposztályánál
HANN ÉS TÁRSA R. T.

CLUJ-KOLOZSVÁR, Strada Regina Maria 11.

Cséplőgéptulajdonosok!

Ha a cséplés-idényre megbízható, jó

Gépolajra,
Wolfner-féle **gépszijakra,**
tömítésekre,
szerszámokra,
emelőkre stb.-re

van szükségetek, forduljatok bizalommal

Géposztályunk-hoz, a
HANN ÉS TÁRSA R. T.-hoz

CLUJ-KOLOZSVÁR, Strada Regina Maria 11.

Ha csodás gyümölcsstermelést akar, permetezzen télen „SZULFAROL”

kénvegyület permetező szerrel.

Minden gombabetegség, lisztharmat, gyümölcspenész ellen legjobban bevált védelmi szer. Ősztől kora tavaszig, rügyfakadásig permetezzünk 2%-os Szulfarol oldattal!

Lerakatok: Aiud-Nagyenyed: Hangya Központ; Alba-Iulia-Gyulafehérvár: Carl F. Jickeli; Arad: Mezőgazdák Kereskedelmi r. t., Sindicatul Viticol Timiş-Torontal; Bistrița-Beszterce: Verkaufshalle; Braşov-Brassó: Kraffit & Herberth; Carciul Mari-Nagykaroly: Spitz Mór; Covasna-Kovászna: Wittenberger Mór; Cernăuți-Csernovic: Schmidt & Fontin; Cluj-Kolozsvár: S-sor F. Gergely; Dej-Dés: Reuniunea Agricola Someş-Szamosmegyei Gazdasági Egylet; Gherla-Szamos-ujvár: Florian Jakob; Giorok-Györök: Michael Schneberger; Ludosul de sus-Felsőludas: Gál Zoltán; Lugoj-Lugos: Camera de Agricultură; Medias-Medgyes: Johann Schmidt; Odorheiu-Székelyudvarhely: Varró Elek; Oradea Mare-Nagyvárad: Reuniunea Agricola Bihor-Biharmegyei Gazdasági Egylet; Oravița-Oravica: Farmacia Knoblauch; Pancota-Pankota: Ioan Kayser; Satu Mare-Szatmár: Sindicatul Agriculturilor-Gazdasági Egylet; Sibiu-Nagyvárad: Carl F. Jickeli; Sighişoara-Szegesvár: I. L. & A. Hesshaimer; Teremia Mare-Nagyteremi: Primăria; Tg. Mureş-Marosvásárhely: Farmacia Dávid János; Timişoara-Temesvár: I. Faicievici, Bulev. Reg. Ferd. 8.; Turda-Torda: I. Eszéni.

Vezérképviselet: **FREDERIC SPODHEIM & Co. Bucureşti, Bulev. Elisabeta No. 3.**

Vértetű ellen minden sebhelyet megvéd az

»ALMOLA«

* kátrány-készítmény *

PIAC.

Buzaárak. Erdélyben és Bánátban 680—700 L. Tengeri 700 L. Árpa 580—590 L. mm.

Állatárak. Az állatexport csöndesen emelkedőben van. Ennek következtében az állatárak is szilárdak és emelkedő tendenciájuk. Vágómarha 17—19 L., sertés 38—52 L. minőség szerint.

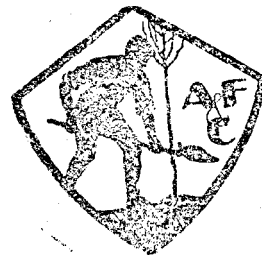
APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lei. Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Egy pár négyéves szelid szép ponnilló és egy pár kitűnően menő telivérű lippizai szürke hintos ló eladó. Fajtacsok, foxterrierek, amerikai boxer kutyák kaphatók. Prohászka Hugó Deta. Bánát. 239

Ajánlunk legolcsóbban nagymennyiségben **Rosa canina magoncokat,**

bokorrózsáknak való alany vagy élősövénynek is igen alkalmas.

AMBROSI, FISCHER ÉS TÁRSAI

Faiskolák és szőlőoltványtelepek r.-t.

AIUD—NAGYENYED.

Árjegyzék díjtalan.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon.

SAJÁT TŐKÉI: 85 MILLIÓ LEJ.

Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár r. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár r. Szászrégenben, Népbank r. Bánffyújváradon és Szamosújvári Hitelbank Részv.-Társ. Szamosújváron. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizabély. — Betéteket elfogad. Aruraktár a vasut mellett. 380